

УПОВНОВАЖЕНА ОСВІТА ЗВІТ ЗА ПЕРШЕ ПІВРІЧЧЯ 2002 РОКУ

Метою проекту визначені такі напрямки:

- Розвивати і зміцнювати міжнародну мережу уповноваженої освіти.
- Посилювати науковий і творчий потенціал програми.
- Продовжувати інституалізацію програми і її подальше формальне визнання.
- Створювати нові моделі впровадження гендерної справедливості та гендерної рівності.
- Залучати вищі навчальні заклади та заклади підвищення кваліфікації до процесів поширення знань щодо гендерних стосунків в суспільстві.
- Створювати сприятливі умови для націлювання працівниць і працівників системи освіти на орієнтацію їх на якісно інші підходи в педагогіці, базовані, зокрема, на гендерній чутливості.
- Запропонувати майбутнім педагогам і соціальним працівникам і працівницям конкретні шляхи переходу від авторитарного стилю стосунків до демократичного в їхній майбутній праці.
- Підвищити роль жінки, зміна ролі якої сприятиме зміні суспільства в цілому.
- Зорієнтувати чоловічу позицію на більшу соціальну відповідальність, комунікативність.
- Зорієнтувати дівчат та хлопців для ролей взаємної підтримки, громадської активності та державного будівництва на засадах саме партнерської моделі стосунків.
- Надати дівчатам можливість розуміння щодо їхнього потенціалу та реалізації талантів, таким чином, посісти гідне місце, насамперед, в школі, вдома, в суспільстві.

Досягнення цього здійснювалося як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Основними цільовими аудиторіями в першій половині 2002 року можна назвати:

- діти (школи в Донецьку, Вінниці, Львові, Сімферополі, Чернігові, Чернівцях)
- вчительки та вчителі (чотири тижневих курси згідно ліцензії міністерства освіти і науки України)
- шкільна адміністрація (ознайомчі тренінги, презентації, зустрічі)

Для кожної з груп розроблені і впроваджуються програмні модулі (1 день, 3 дні, 5 днів, 24 заняття).

Було прийняте рішення про проведення аналітичної оцінки проекту за 1999 – 2001 роки. Це здійснене Наталією Монаховою, випускницею Києво-Могилянської Академії та Центрально-європейського університету з напрямку “Гендер”. (Додається)

Здійснювалося оновлення сторінки в Інтернет. Вона працює тепер на громадському порталі, підтриманому МФВ. Незважаючи на технічні та організаційні складнощі самого portalу, були створені форум для обговоренні поточних проблем програми і автоматичні списки розсилки.

Було здійснено збір поточної інформації по країнах через список розсилки.

Це знов було зроблено вручну, надалі планується користуватися автоматичними списками, після налагодження системи порталу в цілому.

Продовжувалися розробка і впровадження спецкурсів з уповноваженої освіти в педагогічних коледжах і університетах, а також проведення курсів-тренінгів з уповноваженої освіти за інтерактивною методикою в школах, підшефних університетах і коледжах Сімферополя, Львова, Чернігова, Донецька і області, Вінниці, Чернівців.

Основний наголос в Україні робиться на реалізації спецкурсів для фахівців інноваційної галузі в освіті з двох напрямків – гендерна проблематика та успішні комунікації. За звітний період було проведено два однотижневих і один двотижневий курси. Всього навчання за цією схемою пройшли більш як 45 осіб. Випускники й випускниці показали глибоке зацікавлення і проникнення в тему, а також профільне бачення подальшого розвитку. Вартий уваги лише перелік тем: “Успішність хлопців і дівчат в школі”, “Науково-практичний центр по впровадженню ідей уповноваженої освіти в регіонах”, “Гендерна соціалізація в дитинстві”, “Розробка курсу гендерної освіти для студентів і студенток спеціальності “Початкова школа” Педагогічного коледжу”, “Егалітарна теорія Д.С. Міля: гендерний аспект”, “Можливість застосування Оксфордського формату дебатів в програмі курсу уповноваженої освіти і комунікацій”, “Дитяча агресивність. Форми її прояву та причини”, “Критичне мислення та комунікації в рамках програми уповноваженої освіти”, “Гуманізація методів навчання як засіб реалізації педагогіки уповноваження”, “Роль освіти як важливого механізму гендерної соціалізації особистості”.

Роботи містять цікаві ідеї і висновки, які варто розповсюдити для широкого загалу.

Продовжується робота в сільських школах (Вінницька і Донецька область), які є найбільш вразливими з огляду на інноваційні програми.

На початку року у Львові пройшла зимова школа “Гендерна педагогіка – шляхи трансформації освіти або новий погляд на розвиток сталого миру”, підтриманий Жіночою програмою МФВ. Школа планувалася як національна, проте, на прохання координаторок з Казахстану та Росії, були долучені ще й учасниці з цих країн. Звіт Любові Штильової з Мурманська, яка давно займається гендерною педагогікою, додається.

Розвиток програми понад заплановані заходи призвів до виникнення кількох ініціатив, розвиток яких може мати значний вплив не лише на гендерні програми, а й на інші.

Після створення Мережі громадських освітніх ініціатив відбулися декілька зустрічей. У травні пройшли дві зустрічі. Одна була присвячена обговоренню тактик впровадження своїх стратегій (план додається), інша – обговоренню планів на майбутнє та більшої інституалізації мережі. Прийняте рішення зареєструвати мережу шляхом повідомлення в Міністерстві юстиції України. Планується видати спільний буклет, який був би допоміжним у спільній роботі на місцях та покращанні якості тренінгів. Ці кроки здаються особливо актуальними в світлі припинення роботи мегапроекту з освіти та значного скорочення МФВ витрат на освітні програми.

Цього року проект активніше долучився до співпраці з національними меншинами України – кримсько-татарською і ромською. МФВ підтриманий

проект з впровадження уповноваженої освіти в кримсько-татарські школи (матеріали додаються).

Було проведено тренінг в рамках ліцензійного курсу спільно з програмою МФВ “Роми України”. Він показав перспективи розвитку програми в цілому та необхідність подальшого розвитку подібних тренінгів та роботи в дотичних сферах. Зокрема, обговорювалися можливості застосування підходів програми для розробки курсу навчання мові ромських дітей.

Новим викликом програми став розроблений курс “Школа уповноваженого батьківства”, який передбачає роботу з вагітними жінками та їх чоловіками з метою отримання знань і навичок для свідомого партнерського підходу як до процесу виношування дитини, так і її народження і виховання. Перший курс має пройти в липні – серпні, але вже зараз є багато бажаючих взяти в ньому участь.

Наукова та теоретична праця зосереджена в сфері подальшого опису програми, досліджень в конкретних галузях, зокрема, в лінгвістиці. При цьому, така робота ведеться не лише в Україні, а й інші країни починають приєднувати свої наукові дописи до цього.

Координаторка Кримського регіонального центру з питань розвитку педагогіки уповноваження кфн Олена Семіколенова та її аспірантка і учасниця програми Анжела Шиліна були відзначені в рамках Всеукраїнського конкурсу студентських та аспірантських робіт на гендерну тему. Анжела Шиліна зайняла перше місце серед аспірантських робіт, а Олена Семіколенова отримала грамоту Міністерства освіти і науки України як її наукова керівниця.

Як і заплановане, цього року здійснюється написання другого видання посібника з педагогіки уповноваження. Це має бути новим за концепцією і наповненням видання, яке відображає новий етап у розвитку програми. На цей момент написані майже половина всіх текстів, іде обробка пропозицій щодо окремих глав і до посібника в цілому. Пропозиції надійшли як з України, так і з інших країн, а також містять ідеї і доповнення, які виникли в процесі цього річних тренінгів. Так, в посібнику має з’явитися частина присвячена тому, чому чоловіки мають брати участь і становитися тренерами програми.

Вивчається можливість використання авторського права з метою додаткового залучення грошей без втрати неприбуткового статусу організації.

Продовжувалася інтенсивна робота на міжнародному рівні.

Важливим внеском у стратегічне планування став приїзд в Україну Марли Свенсон, співробітниці Мережевої жіночої програми ІВС, відповідальної за розвиток програми педагогіки уповноваження на глобальному рівні. За тиждень інтенсивних зустрічей і консультацій, ознайомчої поїздки до Львову, відвідувань МФВ було висловлено як багато позитивних вражень і відгуків, так і задані чисельні запитання щодо конкретних аспектів розвитку та можливих шляхів її подальшого просування. Результатом відвідування став детальний звіт (додається).

Здійснювалася активна співпраця з програмою за межами України. Це робилося різними шляхами:

- через сторінку в Інтернет;

- через список розсилки Міжнародної науково-практичної ради (МНПР);
- через список розсилки координаторкам Жіночої сіткової програми;
- через зустрічі (наставницькі поїздки).

Координатори проекту, а також тренери-наставниці здійснювали технічну допомогу у вигляді поїздок на експериментальні майданчики та на місця проведення тренінгів (Донецьк і область, Львів, Чернігів), усних консультацій та письмових рекомендацій, базованих на спільному досвіді учасників і учасниць проекту та теоретичних засадах курсу.

В травні, на запрошення місцевих фондів і за їх фінансової підтримки, відбулися поїздки до Узбекистану і Таджикистану, де були проведені тренінги тренерів (звіти додаються). Окрім того, в ході відвідування країни, відбувалися чисельні зустрічі, на яких обговорювалися шляхи подальшого розвитку та інституалізації програми в країнах. Зокрема, думка про розвиток регіонального центру з питань розвитку педагогіки уповноваження та проведення міжнародного табору 2003 року було висловлене в Таджикистані. Ідея табору вже обговорювалася і схвалена Правлінням жіночої програми в країні.

Табір цього року має відбутися в Казахстані. Українські тренери і тренерки брали участь в розробці планів, а також запрошені в якості старших тренерів. Окрім цього, в табір поїдуть 2 учасниці і 2 учасник з України. Вони представляють різні цільові групи: молодь, кримсько-татарську і ромську.

Продовжується глобальне поширення програми. Після участі в літньому таборі в Україні у 2001 році учасники і учасниці з Бірми і Індонезії зацікавилися більш глибоким ознайомленням з підходами програми. Тому, після консультацій і віртуальної підготовки, відбувся тренінг для тренерів в Таїланді для біженок і біженців з Бірми, які мешкають вздовж лінії кордону між Бірмою і Таїландом. Незважаючи на посилення напруження між двома країнами саме через проблему біженців і біженок, тренінг відбувся, але його проведення було перенесене глибше в джунглі. До участі в тренінгу також приєдналися учасниці і учасник з Індонезії з метою детальнішого вивчення підходів програми та більш ефективної організації та проведення тренінгу в Індонезії в серпні. Тренінг пройшов успішно і показав можливість застосування програми в далеких географічно і культурально регіонах. (Матеріали додаються)

Глобальні ініціативи поширюються і на інші країни. Здійснюються консультації та обговорення (фокус-групи, телефонні конференції, листування, індивідуальні зустрічі і консультації) щодо можливого поширення програми на інші країни, зокрема, на Йорданію.

Висновки

- Досвід різних країн регіону, а також зацікавлення “далеких” в культурному плані країн (Бірма, Індонезія, Зімбабве), підтверджує думку про те, що гендерна методологія в освіті може знайти відгук в різних групах і особах, а тому має стати одним з фундаментів, на яких можна будувати “дім взаєморозуміння”.
- Прикладний характер уповноваженої освіти ще недостатньо вивчений, а тому має значний потенціал, який слід активніше досліджувати, зокрема, в

профільних напрямках, таких, як культура миру, подолання насильства, торгівлі людьми, економічний розвиток та інші.

- Просування програми в “незнайомі” регіони та країни потребує особливої делікатності у презентації та впровадженні та поміркованості у виборі нових партнерів. Поєднання інтенсивних та екстенсивних підходів у розвитку програми має бути збалансованим та знаходитися під постійним моніторингом.
- Підготовці англомовних тренерів слід приділити особливу увагу, заохочуючи як активніше використання англійської мови для її удосконалення, так і залучення нових тренерів до активної співпраці при наявності в них “робочої” англійської мови.
- На сучасному етапі розвитку програма повинна мати вже чітко визначені наукові і практичні складові, передбачаючи окремо розвиток кожної і залучаючи до цього фахівців відповідних напрямків.

Зроблена робота показує ресурси, можливості та напрямки розвитку програми в цілому. Не зважаючи на затримку фінансування більше як на три місяці, робота за програмою розвивається згідно запланованих заходів з дотриманням етапів і вказує на можливість подальшої участі української ініціативи в процесах глобалізації.

Олена Сулова
Директорка
Інформаційно-консультативного
жіночого центру